

Niet Van Zelf

Niet Van Zelf

Elisabeth Kramer

Tweede druk: 2024

Schrijver: Elisabeth Kramer

Uitgeverij: Mijnbestseller Nederland

Omslagontwerp: Bonsjour Design

Opmaak binnenwerk: F&S Advies

Illustratie achterzijde: 'Rugzakje' © Jelmer 2000

© Elisabeth Kramer

Alle rechten voorbehouden

ISBN: 9789403730141

Aan mijn kinderen en kleinkinderen

*Met dank aan mijn dierbare vriendin Pem, die mij
aangespoord heeft dit boek te schrijven*

Langzaam dringen de nieuwsberichten uit de wekkerradio zich op aan Reinie. Zuchtend rekt ze zich uit. Jakkes, de nacht is alweer om. Half sluimerend hoort ze in de verte water lopen in de badkamer. Dat zal Jelmer zijn. Wat is die man opeens bij de tijd. Logisch, de zon schijnt en hij weet dat het vandaag haar laatste werkdag is voor de vakantie.

Klaarwakker staat ze ineens naast haar bed. Vlug gooit ze haar T-shirt uit en loopt dan in opperbeste stemming neuriënd bij Jelmer de douche in. Daar wordt haar slapie niet echt blij van want hij had zich al half afgedroogd. Plagend pakt ze hem vast en draait de warme kraan voluit open. Quasiboos neemt Jelmer zijn kans waar en zo genieten ze samen nog even van het lekkere warme water. Na wat gestoei en gespetter is het afdrogen geblazen.

Terwijl Reinie probeert het haar enigszins in redelijk model te föhnen, schiet Jelmer vlug een shirt en

een korte broek aan en stommelt naar beneden om een ontbijt te maken.

Als eindelijk de onwillige haartjes op hun plek liggen trekt Reinie een luchtig maar toch zakelijke outfit uit de kast. Ze kiest voor een lange donkerblauwe pantalon met een mooi opengewerkte crèmekleurige overhemdbloes met daaronder een topje van dezelfde kleur.

Kritisch als ze is, bekijkt ze zichzelf in de spiegel en constateert dat er wel een pondje af mag. Dan spreekt ze zich bestraffend toe.

“Kom op zeg, een beetje mollig moet kunnen!”

Als ook de make-up zorgvuldig is aangebracht, hangt Reinie nog even genietend boven uit het raam, snuift de frisse ochtendlucht op en ziet dan in de tuin op het gras een volgeladen dienblad staan maar ook hun wegsluipende poezen. Die hebben duidelijk iets van hun gading van het dienblad gepikt.

Ze grinnikt, Jelmer is vast op zoek naar een tafelkleed om de vieze tuintafel af te dekken. Nou ja, denkt ze, hij zoekt het maar lekker uit en rent soepel de trap af.

Als Jelmer, gewapend met een tafelkleed, de tuin weer in loopt, ziet hij onmiddellijk wat hun pluizige rovers hebben aangericht.

“Geen ham deze keer,” constateert hij mopperend.

Hij dekt de smoezelige tafel af met het gevonden kleed en brengt het dienblad in veiligheid. Reinie heeft zichtbaar lol in het gedoe van Jelmer, maar houdt zich in.

Ze loopt vrolijk de tuin in, pakt de koffiekkan van het blad en schenkt voor allebei de heerlijk geurende vers gezette koffie in vrolijke bekers. Samen genieten ze van dit ontspannen moment, de stilte van de vroege

ochtend en de spinnende poezen, die weer hoopvol de tuintafel naderen.

In de struiken achter in de tuin is het een drukte van belang met mussen, koolmeesjes, pimpelmeesjes en vinken, op jacht naar alles wat aan insecten te vinden is.

Met een diepe zucht node deze idylle verstorend gaat Reinie overeind en knuffelt haar vent gedag.

In de keuken worden nog snel de tanden gepoetst en de lippen gestift om even later met de aktetas onder haar arm de auto in te stappen en weg is ze.

De autoradio staat op de klassieke zender en wordt ze getrakteerd op de 'zomer' van Vivaldi, haar favoriete onderdeel van De Vier Jaargetijden. Ze wordt er helemaal blij van. Een goed begin van haar laatste werkdag.

*

Reinie wordt geboren in een klein dorpje in Noord-Holland. Het hummeltje weegt vijf pond en schreeuwt de eerste dagen moord en brand. Het oude rieten wiegje, waar ook haar veel oudere broers in hebben gelegen, had weer een keurig gesteven witlinnen bekleding gekregen met ruches aan de randen.

Als nakomertje sluit het opgewonden standje de rij van vier broers in de leeftijd van zes, tien, veertien en zestien jaar oud.

Dit meisje was een onverwacht cadeautje en met dit hekkensluitertje gaat een langgekoesterde wens van Moeder in vervulling.

Iedereen is in die naoorlogse jaren druk bezig om weer wat te maken van het leven. Vader zit in de bouw en moet van maandag tot en met zaterdag hard werken. In zijn schaarse vrije tijd schaaft hij zijn muziekkennis bij.

Uiteindelijk wordt hij een gerespecteerd kerkorganist en dirigent van het plaatselijke

mannenkoor. Als organist heeft hij elke zondag dienst in de gereformeerde kerk. De kinderen weten niet beter.

Om de eindjes aan elkaar te knopen geeft hij 's avonds blokfluit-, orgel- en pianoles. Er blijft in zijn leven niet veel tijd over om zich bezig te houden met het gezin. Maar al te graag laat hij het reilen en zeilen met de vijf kinderen aan Moeder over.

Later heeft dat zijn tol geëist. De kinderen zijn aangewezen op een dwingende en manisch depressieve moeder. Haar stemmingen zijn zo wisselend dat het voor de kinderen bij het opgroeien moeilijk is een band met haar op te bouwen. Ze houden rekening met haar om zo de sfeer in huis prettig te houden.

Hoewel Moeder op haar krampachtige manier waakt over haar kinderen, laat ze weinig ruimte over voor de ontwikkeling van de kinderen om zich te binden en zorg te hebben voor elkaars doen en laten.

Altijd zijn ze op hun hoede voor de grilligheden van Moeder. Ieder kind ontwikkelt zo een eigen methode om Moeder gunstig te stemmen en zo enige waardering te krijgen.

Veel later, als de broers allemaal de deur uit zijn en hun eigen weg zijn gegaan, wordt het leven voor het zusje er niet makkelijker op. Reinie voelt zich vaak onveilig en eenzaam. Lang heeft ze daarmee geworsteld maar vindt uiteindelijk uit dat ze met humor en zelfspot dat gevoel opzij kan zetten.

*

Met het vinnige getik van haar hakken snelt Reinie het kantoorgebouw binnen, begroet de receptioniste en stapt dan één van de liften in.

Haar kamer ligt aan de voorkant van het hoofdgebouw op de bovenste verdieping en biedt uitzicht over een heel bosrijk gebied.

Bij het binnenkomen doet ze eerst één van de ramen open en snuift de frisse lucht op.

Dan gaan de archiefkast en het bureau van het slot en zet ze de computer aan. Even kijkt ze door de stapel post die op het bureau ligt.

Dat ligt er straks ook nog wel, bedenkt ze en loopt dan de hal in naar de koffiemachine voor een cappuccino, waar ze ook een paar collega's treft. Na een gezellige babbel met elkaar en veel gelach vertrekken ze ieder naar hun eigen werkplek.

Als ze bij haar kamer is ziet ze dat de Baas¹ aan haar bureau zit en in haar bureaula rommelt. Fronsend duwt ze de deur verder open.

“Zoek je iets?”

Hij schrikt even en duwt een beetje stuntelig de la weer dicht.

Reinie blijft de Baas nog een paar tellen met opgetrokken wenkbrauwen aankijken, maar in plaats

van antwoord te geven loopt hij enigszins geagiteerd naar haar toe.

“Ik zoek niks, ik zit op je te wachten.” Hij kijkt haar niet aan.

“Loop even mee naar mijn kamer.” En weg is hij.

‘Ik zoek niks, ik zit op je te wachten...’

‘Jaja,’ denkt Reinie, ‘ik ken je langer dan vandaag, je broedt weer ergens op. Jakkas, zo vlak voor de vakantie heb ik echt geen zin in gedoe.’

Nijdig duwt ze bij het voorbij gaan per ongeluk een bloempot met daarin iets wat voor een plant moet doorgaan, van haar bureau. Ze kijkt even naar het verdroogde gedrocht. Die kan wel in de container, bedenkt ze dan. Straks maar aan de slag.

Met tegenzin loopt ze achter de Baas aan naar zijn kamer. Eigenlijk verwacht ze daar ook het Hoofd² aan te treffen.

Sinds het Hoofd als HR-manager is aangenomen, is de vertrouwelijkheid tussen de Baas en Reinie behoorlijk bekoeld. De Baas zoekt sindsdien steun bij het Hoofd als hij op oorlogspad is.

Het Hoofd, een corpulent mannetje met een Limburgse tongval, laat op zijn beurt geen moment voorbijgaan om de Baas naar de mond te praten. Dat geeft spanning in de hele organisatie, maar daar trekt de Baas zich niets van aan.

Het personeel heeft daar al vele grappen over gemaakt. Hoewel dat voor Reinie soms te ver gaat, moet ze er af en toe toch ook heel erg om lachen.

Ze is er inmiddels aan gewend dat de Baas denkt en doet wat hem goeddukt. Visie is een lastig woord en meestal neemt de Baas een besluit in democratisch overleg met zichzelf.

*

Het is zaterdag en huppelend aan de hand van Moeder gaat de vijfjarige Reinie naar de bushalte om Oma op te halen, die een paar dagen komt logeren. Ze is dol op haar Oma en vindt haar ook heel mooi. Daar komt de bus al aan, die even later ronkend vlak voor Reinie en Moeder stopt. Sissend schuiven de deuren van de bus open.

“Hè hè, wat ben ik blij dat ik er ben,” roept Oma. Stijf van de lange rit gooit ze eerst haar koffertje de bus uit, die Moeder al mopperend van de straat opraapt.

Daarna stapt ze zelf waardig tree voor tree de bus uit. Sissend sluiten de deuren weer en de bus vertrekt, een enorme rookwolk achterlatend.

Moeder en Oma begroeten elkaar vormelijk.

“Dag Zus,” zegt Oma en houdt even de hand van Moeder vast. Maar Reinie wordt daarna stevig geknuffeld.

“Dag kleine meid van Oma.” Reinie stopt haar handje vlug in de warme hand van Oma, die versierd is

met een handschoen van kant, om hem niet meer los te laten.

Wat een feest. Bewonderend kijkt ze op naar de statige dame, ze vindt alles mooi aan haar. Haar lieve gezicht met de dikke brillenglazen, de zacht ritselende zwarte regenjas en niet te vergeten Oma's zwarte hoed met een gazen rand waardoor Oma allemaal sterretjes op haar gezicht krijgt door de zon die daar doorheen schijnt.

De zwarte handtas van Oma mag Reinie dragen. Plechtig schuift ze de tas aan haar arm en hoopt dat er een cadeautje in zit.

De hele weg naar huis klaagt Moeder over de jongens, over Vader die veel weg is en de dominee. Reinie snapt er niet veel van en huppelt zachtjes neuriënd aan de hand van Oma mee. Als Moeder aan het woord is, durft ze niet zomaar uit zichzelf iets te vertellen aan Oma.

Thuisgekomen moet ze haar zondagse kleren en schoenen weer inruilen voor de schoolkleren en

veterschoenen en wordt ze na het theedrinken naar buiten gestuurd. Dikke tranen komen tevoorschijn, ze wil zo graag bij Oma blijven.

“Geen kwestie van,” roept Moeder en duwt het verdrietige meisje de keuken uit, de tuin in.

Op zolder is haar jongste broer aan het knutselen met de inhoud van zijn meccanodoos. Hij heeft een kraan gebouwd. De pas aangekochte transformator, gespaard van zijn zakgeld, moet ervoor zorgen dat de kraan allerlei spullen kan ophijzen.

Reinie is het touwtjespringen buiten zonder vriendinnetjes beu en gaat op zolder kijken wat haar broer aan het doen is. Die blijkt druk met zijn creatie en commandeert zijn zusje weer naar beneden.

“Als ik de haak naar beneden laat zakken, moet jij er weer wat aanhangen,” gebiedt hij en geeft haar een doos met schroefjes en moertjes mee, die ze dan aan het haakje met het magneetje moet hangen, zodat de kraan

de boel weer naar de zolder kan takelen. Reinie denkt het goed te snappen en hangt alles uit de doos aan de haak.

Eventjes lijkt de opdracht gelukt, maar halverwege begint het motortje te sputteren en te roken en in een mum van tijd stinkt het hele trappenhuis. Razend stormt de bouwer naar beneden en begint te schelden.

“Stomme meid, nu is alles vastgelopen!” Hij stompt zijn zusje met de knokkels van zijn hand zo hard op haar bovenarm, dat ze omvalt en haar knieën schaaft aan de ruwe kokosloper in de hal. Dan stampst hij driftig naar boven om zijn smeulende transformator te redden.

Moeder komt op het tumult af en spreekt Reinie bestraffend toe. Ze vraagt niet wat er aan de hand is en slaat de haldeur naar de keuken meteen weer dicht. Reinie krabbelt wrijvend over haar bezeerde arm overeind en veegt de opkomende tranen weg. Ze duwt het afgezakte haarspeldje weer terug in het sluike haar en loopt huilend naar de keuken.

Ze wil uitleggen wat er is gebeurd. Maar Moeders verhitte gezicht belooft niet veel goeds.

“Oma is op bezoek en ik ben druk bezig met het eten voor morgen,” snauwt ze Reinie toe en duwt haar ongeduldig weg de kamer in. “Ga daar maar huilen,” roept ze haar na.

Gelukkig zit daar Oma in het zonnetje bij het raam te lezen. Ze schrikt van haar huilende kleindochter. Ze legt direct haar boek weg en trekt de kleine meid op schoot.

“Stil maar Reintje,” sust ze, “Moeder meent het vast niet zo kwaad, Moeder heeft het druk. Morgen is het zondag en dan mag je je nieuwe jurk aan die Oma voor je gebreid heeft.” Ze tovert een pakje uit haar zwarte tas. Nog nasnikkend maakt Reinie het grauwe pakpapier los en houdt een mooi gestreepte wollen jurk omhoog.

Bij het zien van dit moois zijn de tranen op slag weg en maakt ze een rondedansje van plezier. Ze wil de jurk meteen aantrekken. Maar Oma schudt haar hoofd. “Je

mag het morgen aan Reintje, zei je moeder, als we naar de kerk gaan.”

Voorzichtig legt Reinie de jurk met een zucht op tafel terug, pakt dan een krukje en gaat naast Oma zitten. En Oma?

Oma heeft een leuk boekje gevonden op Reinie's slaapkamer, waar Oma nu slaapt. 'Okkie Pepernoot' heet het. Met een zucht kruipt Reinie dicht tegen Oma aan als ze begint voor te lezen.

De volgende dag is ze al vroeg wakker en kijkt blij naar de nieuwe jurk die over de stoel naast haar bed hangt. Dan hoort ze Moeder ongeduldig roepen dat het ontbijt klaarstaat. Gauw veegt ze een washandje over haar gezicht en trekt ze voorzichtig Oma's breiwerk aan. Dat de wol een beetje prikt vindt ze niet zo erg.

Beneden zitten Oma, Moeder en broerlief aan tafel op haar te wachten. Vader is al naar de kerk, hij moet orgelspelen.